

<https://vecer.com/kultura/gledaliska-kritika-dober...>

1 / 4

(GLEDALIŠKA KRITIKA) Dober konec dobre sezone - od trojanskih krofov do tretje svetovne vojne

Petra Vidali

15.05.2024 06:00

Matija Solce: 3ja!, gledališko-glasbeni ambientalni omnibus, krstna uprizoritev, premiera 11. maja, produkcija **SLG Celje**.

Dodaj med priljubljene

Poslušaj

Dobrodošli na naročniški strani vecer.com.

Dostopajte do knjižnice 20 priljubljenih vsebin, ki si jih izberete s klikom na v članku.

Celjska ulična Iliada je karneval, ki subverzivno preizpraša naše sodelovanje v vojni. UROŠ HOČEVAR/KOLEKTIF

Predstavljamo si, da je vodstvo **SLG Celje** sklenilo, da mora za konec sezone, ki je posvečena mestu, gledališče med meščane. Predstavljamo si, da je hitro in zanesljivo ugotovilo, da je za takšno misijo najboljšje angažirati glasbenika, lutkarja, režiserja, festivalskega organizatorja, aktivista, celostnega avtorja ambientalnih uprizoritvenih dogodkov Matijo Solceta.

Predstavljamo si, da je ta pogledal na Wikipedijo in prebral: "Ohranjeni napisi navajajo, da je bila antična Celeia bogato in gosto naseljeno mesto, zavarovano z obzidjem in stolpi, z večnadstropnimi palačami, širokimi trgi in ulicami. Imenovali so jo 'mala' ali 'druga Troja' - Troia secunda." Ko je prišel na Gledališki trg in zagledal historicistično zgradbo z grškimi stebri in balkonom, pa se je ob Troji izrisal kar sam Olimp. In potem je bilo treba za 3jo! "samo" še narediti uprizoritveni scenarij in itinerarij. Od olimpijskih zdrah do trojanskega konja so se bogovi, polbogovi in zemeljski junaki špetirali in grupirali prosto po Homerju, v svoje bitke pa potegnili tudi gledalce. Razdelili so nas v dve skupini, na Ahajce in Trojance, prvi s(m)o sledili Odiseju, drugi Parisu, vodila sta nas, kot se spodobi za sodobne turiste, preko slušalk, ki so z ludističnim dodatkom postale grške čelade.

In kot se tudi spodobi za alternativno gledališče, je bila tudi turistična tura alternativna. Prej gostišča kot svetišča, prej zapuščeni kot naseljeni prostori, prej dvorišča in skriti prehodi kot glavne ulice, prej vsakdan kot praznik. Saj, kje pa naj se dogaja klanje junakov, kje naj se kotalijo odsekani udi in izgubljeni štiti? Igralci so vodiči, demonstratorji, pevci, instrumentalisti in animatorji publike, ki participira v večžanrskem dogajanju. 3ja! je narejena iz koncerta, družabnih iger, karaok, predmetnega gledališča, commedie dell'arte, plesnih točk, konzumacije. 3ja! je narejena po medbesedilnem in asociativnem principu, ki vsebinsko in formalno združuje visoko in nizko, Homerja in slovensko folkloro, Odo radosti in Mrtvo reko, heksameter in trojanske krofe. Elementi niso samo kontrastno sopostavljeni, temveč vsakič dekonstruirani tudi od znotraj, vsak označevalec je ironično ali parodično spodmaknjen.

Polni dve uri in pol nista enako polni in dinamični in vsi gledalci (in igralci) nimajo enakega občutka za komično, ampak večina se je večino časa nasmihala ali krohotala, pozibavala ali korakala v ritmu, si popevala, pojedla kak grizljaj in popila kak požirek - v bistvu pa ves čas sodelovala v vojni. Celjska ulična Iliada je subverzivna prav v tem sporočilu: z nami manipulirajo, nas vodijo, pošiljajo sem in tja, mi pa sledimo kot ovce (vojaške ali turistične) in niti ne pomislimo, da sodelujemo v vojni. Vojna postane samoumevna, vsenavzoča in nevidna. In če se že kdaj konča, se, kot izpostavijo z zaključnim koncertom, ne konča zlo. Prej ali slej se bo utelesilo v novi vojni. Nekdo je rekel: 3ja! lahko pomeni tudi tretja - svetovna vojna.

3ja! je produkcijsko izjemno zahteven projekt. Za to, da deluje kot sproščena improvizacija, da ji vsakič na kraju samem dodajo kak detajl, je bilo treba naštudirati vse druge detajle. Fascinantno je, da v takšnem projektu niti enkrat nista zatajili logistika in tehnika oziroma do so vodiči izpade dobro zamaskirali. Eden od stranskih učinkov poslušanja uprizoritvenega besedila po slušalkah je tudi izločenost iz realnosti: predstava se dogaja v resničnem prostoru, vendar v vzporedni resničnosti. Publika poslušava vodiča, vodič poslušava režiserja ali tehničnega vodjo, mimoidočim pa ni najbrž nič jasno, ker ne slišijo nič, kot tudi publika ne sliši njih.

V 3ji! je sodeloval cel igralski ansambel **SLG Celje**. Prav vsak je dobil glas, prav vsak je moral dati od sebe glas. Večina ansambla pa je bila znova polno angažirana, kot že nekajkrat v tej sezoni. Začeli so z veliko produkcijo Druga preteklost po romanu Vinka Mödendorferja v režiji Luke Marcena, nadaljevali s prav tako polnim odrom v Paradižu Mattea Spiazziija, se znova množično zvrstili v Petih kraljih Tiborja Hrša Pandurja v režiji Livije

Pandur in zelo kmalu za tem kot bogovi in junaki pristali v celjski Iliadi. Vmes je bil na Malem odru odličen Juriš!, predstava po motivih življenja in dela Karla Destovnika - Kajuha v režiji Žive Bizovičar pa tudi avtorski projekt Mihe Goloba To je tekma je bil dobra brezbesedna gledališka miniatarka za mlade (le da ji je prehitro zmanjkalo materiala). Juriš!, Paradiž in 3ja! so absolutni klicaji v kontekstu sodobnega slovenskega gledališča sploh, Pet kraljev in Druga preteklost pa kljub mankom pomembni predstavi.

Sezona je temeljito razmigala ansambel in publiko, bila je kvantitativno in kvalitativno presežna

Sezona 2023/2024 je bila velika sezona **SLG Celje**. Napovedali so jo kot sezono, posvečeno Celju, in res je skoraj z vsemi predstavami korespondirala z mestom. Druga preteklost je saga o sredini in drugi polovici 20. stoletja v Celjski kotlini. Karel Destovnik - Kajuha je bil domačin iz Šaleške doline in je hodil na celjsko gimnazijo. (Mimogrede, kralji iz predstave Pet kraljev so Shakespearjevi, se pravi angleški in škotski, a lahko bi bili tudi celjski, Celje je pravzaprav edino slovensko mesto z lastnimi kraljevskimi kronikami.) S finalno 3jo! pa so, kot zapisano, dobesedno uresničili napoved, da bo gledališče stopilo med domačine. **Slovensko ljudsko gledališče Celje** se je nehalo sramovati svojega imena.

Sezona je temeljito razmigala ansambel in gledališče, bila je kvantitativno in kvalitativno presežna. Prinesla je velike produkcije in prinesla je presežne produkcije. Prinesla je res raznolik teater, od uprizoritev dramatizacij in velikih kompilacij do avtorskih projektov in neme komedije z maskami. Vsi člani ansambla so dobili priložnost, nekateri pa so bili zasedeni skoraj ob vseh priložnostih. Vprašanje je, ali je tako produkcijsko in pomensko nabite sezone mogoče ponoviti, prav gotovo pa takšna sezona spremeni marsikaj navzven in navznoter. Spremeni samodojemanje ustvarjalcev in spremeni percepcijo gledalcev. Obojim da energijo in upanje za naprej.

Ustvarjalci uprizoritve

Režiser Matija Solce

Avtorji besedil Matija Solce, Katja Gorečan, Tanja Potočnik, Branko Završan, Anže Zevnik in kolektiv

Dramaturginja Mojca Redjko

Scenografi Barbara Bulatović, Paola Korošec, Tomáš Žižka

Kostumografka Lara Mastnak

Avtor glasbe Matija Solce

Avtor zvočnih pokrajin in oblikovalec zvoka Ivo Sedláček

Oblikovalec svetlobe Amadej Canjuga

Lektorica Živa Čebulj

Asistenta scenografov Miha Peperko, Manja Vadla

Asistent za lutkovno animacijo Filip Šebšajevič

Koreografka prizora Otok Skiros Daša Skrt

Producentka Mojca Redjko

Igrajo

Žan Brelih Hatunić

Anže Čater, k. g.

David Čeh

Maša Grošelj

Lucija Harum

Aljoša Koltak

Urban Krč, k. g.

Rastko Krošl

Urban Kuntarič

Barbara Medvešček

Manca Ogorevc

Tanja Potočnik

Tarek Rashid

Daša Skrt, k. g.

Matija Solce, k. g.

Eva Stražar

Filip Šebšajevič, k. g.

Jagoda Tovirac

Damjan M. Trbovc

Lovro Zafred

Branko Završan

Anže Zevnik, k. g.